

ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารการศึกษาแบบมีส่วนร่วมกับประสิทธิผลของ งานวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษา สมุทรปราการ เขต 1

ชนิดา ชัยศุภวัฒน์¹

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) การบริหารการศึกษาแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา เขต 1 2) ประสิทธิผลของงานวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 3) ความสัมพันธ์ของการบริหารแบบมีส่วนร่วม กับประสิทธิผลของงานวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหาร และครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 จำนวน 315 คน ด้วยวิธีการสุ่มอย่างง่าย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการบริหารการศึกษาแบบมีส่วนร่วมและประสิทธิผลของงานวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลคือ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์ค่าสหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน ผลการวิจัยพบว่า 1) การบริหารการศึกษาแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา เขต 1 ในภาพรวมและรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับปานกลาง ได้แก่ ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ ด้านการมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ และด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล 2) ประสิทธิผลของงานวิชาการ ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 ในภาพรวมและรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับปานกลาง ได้แก่ ด้านงานหลักสูตรและการบริหารหลักสูตร ด้านงานวิจัยในชั้นเรียน ด้านงานจัดการเรียนการสอน ด้านงานนิเทศภายใน ด้านงานวัดผลและประเมินผล และด้านงานประกันคุณภาพศึกษา 3) ความสัมพันธ์ของการบริหารแบบมีส่วนร่วม กับประสิทธิผลของงานวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 พบว่า ในภาพรวมและรายด้าน มีความสัมพันธ์กันทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

คำสำคัญ: การบริหารการศึกษาแบบมีส่วนร่วม; ประสิทธิผลของงานวิชาการ

¹คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี

E-mail : nanahajiko@gmail.com

The Relationship between Participative Educational Administration and Academic Affairs Effectiveness of Foundation Education Schools under Elementary Education office Samut Prakarn Area

Chanita Chaisupawat¹

Abstract

The objectives of this research were to study: 1) the participative educational administration of foundation education schools under Elementary Education Office, Samut Prakarn Area 1, 2) the academic affairs effectiveness of foundation education schools under Elementary Education Office, Samut Prakarn Area 1, 3) the relationship between participative educational administration and academic affairs effectiveness of foundation education schools under Elementary Education Office, Samut Prakarn Area 1. The sample were 315 administrators and teachers under Elementary Education Office, Samut Prakarn Area 1 by system random sampling method. The instrument was a questionnaire asking about participative educational administration and academic affairs effectiveness of foundation education schools. The statistics for data analysis were frequency, percentage, mean, standard deviation and Pearson Product Moment Correlation Coefficient. The research results revealed that: 1) the participative educational administration of foundation education schools under Elementary Education Office, Samut Prakarn Area 1 as a whole was at moderate level. Considering by aspects found that they were at moderate level; 2) academic affairs effectiveness of foundation education schools under Elementary Education Office, Samut Prakarn Area 1 as a whole was at moderate level; 3. the relationship between participative educational administration and academic affairs effectiveness of foundation education schools under Elementary Education Office, Samut Prakarn Area 1 as a whole and by aspects were positive at .01 level of significance.

Keywords: Participative Educational Administration; Academic Affairs Effectiveness

¹ Faculty of Education, Thonburi Rajabhat University

E-mail : nanahajiko@gmail.com

บทนำ

ปัจจุบันการทำงานต่างก็มุ่งเน้นการทำงานในรูปแบบประชาธิปไตย หรือการทำงานเป็นกลุ่มเป็นทีม เพื่อดำเนินงานและสร้างสรรค์งานออกมาอย่างมีประสิทธิภาพอันสูงสุด และให้คนในสังคมไทยได้อยู่ร่วมกันอย่างมีความสุขและทำงานร่วมกันอย่างเข้าอกเข้าใจกัน จึงทำให้การทำงานหรือการปฏิบัติงาน ซึ่งมีการคำนึงถึงการมีส่วนร่วมในการทำงาน ดังนั้นถ้าภายในองค์กรมีการทำงานร่วมกัน โดยเน้นหลักการทำงานแบบมีส่วนร่วม จะทำให้ งานแต่ละอย่างสามารถสำเร็จลงได้ การทำงานเป็นทีม ต้องมีการแบ่งหน้าที่รับผิดชอบที่เหมาะสมตามความสามารถ และทำงานด้วยความตั้งใจ งานที่ได้รับจึงจะออกมาดี ก็ทำให้เราสามารถทำงานร่วมกันโดยไม่เกิดปัญหา และทำให้ งานออกมาได้อย่างมีประสิทธิภาพ

การปฏิรูปการศึกษาและเรียนรู้อย่างเป็นระบบ โดยประเด็นปัญหาหลักในการศึกษาและการเรียนรู้ที่ยืดโยงกัน และเน้นการปรับปรุงแก้ไขอย่างเป็นระบบ มิใช่ที่เพียงจุดใดจุดหนึ่งแยกจากกันตั้งแต่การพัฒนาคุณภาพ การศึกษาและเรียนรู้ เพื่อพัฒนาคนไทยยุคใหม่ ปรับกระบวนการเรียนรู้ เพื่อให้ผู้เรียนสามารถพัฒนา คุณลักษณะที่พึงประสงค์ พัฒนาครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษาให้สามารถเอื้ออำนวยให้เกิดการเรียนรู้ โดยการสร้างครูยุคใหม่ที่มีความรู้ ความสามารถ มีใจรัก มีคุณธรรม จริยธรรม เข้ามาเป็นครู คณาจารย์ และปรับ ระบบบริหารจัดการให้มีประสิทธิภาพตลอดตัว เพิ่มโอกาสทางการศึกษาและส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการ การศึกษา เพื่อพัฒนาผู้เรียนเป็นสำคัญ (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2552, หน้า 13) ซึ่งเป้าหมายในการ ปฏิรูปการศึกษา และการเรียนรู้อย่างเป็นระบบ ภายในปี 2561 โดยเน้นประเด็นหลักสามประการ คือ

1. พัฒนาคูณภาพและมาตรฐานการศึกษาและเรียนรู้ของคนไทย
2. โอกาสทางการศึกษาและเรียนรู้
3. ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนของสังคมในการบริหารและจัดการศึกษา

ตามกฎกระทรวงซึ่งกำหนดไว้ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มาตรา 39 แก้ไขเพิ่มเติม โดยพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ให้กระทรวงกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการ การศึกษา ทั้งด้านวิชาการ งบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารทั่วไปไปยังคณะกรรมการ และสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษา และสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษาโดยตรง ซึ่งโรงเรียนหรือสถานศึกษาได้แบ่งอำนาจการ บริหารออกเป็น 4 งาน คือการบริหารงบประมาณ การบริหารงานบุคคล การบริหารทั่วไป และการบริหารงาน วิชาการ

การบริหารวิชาการ คือ ภาระงานเกี่ยวกับการจัดหลักสูตรสถานศึกษาให้สนองต่อความต้องการของ ผู้เรียนและท้องถิ่น โดยมีส่วนร่วมในการวางแผน ให้คำปรึกษา มีการส่งเสริมสนับสนุน และเสนอแนวทางให้ครู จัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มีการจัดระบบการประกันคุณภาพการศึกษา และการะบวนการนิเทศ ภายในสถานศึกษา มีเครื่องมือวัดและประเมินผลการเรียนการสอน มีการส่งเสริมให้มีการพัฒนาครูและบุคลากร ทางการศึกษา มีเครื่องมือวัดและประเมินผลการเรียนการสอน มีการส่งเสริมให้มีการพัฒนาครูและบุคลากร ทางการ

งานวิชาการเป็นหัวใจของโรงเรียนหรือสถาบันการศึกษา ส่วนงานด้านอื่นๆ เป็นองค์ประกอบที่จะทำให้ สถานศึกษาดำเนินไปด้วยความราบรื่นเท่านั้น ผู้บริหารการศึกษาทุกคนควรจะได้รับผิดชอบเป็นผู้นำของครูในด้าน งานวิชาการเป็นอันดับแรก เพราะหน้าที่ของโรงเรียนหรือสถาบันการศึกษาทุกแห่งคือ การให้ความรู้แก่นักเรียน ในด้านวิชาการ โดยการทำงานร่วมกับครู กระตุ้นเตือนครูให้คำแนะนำครู และประสานงานให้ครูทุกคนทำงาน

ร่วมกันอย่างมีประสิทธิภาพในการสอน งานวิชาการเป็นงานหลักของการบริหารสถานศึกษา มาตราฐานคุณภาพของสถานศึกษาจะพิจารณาได้จากผลงานด้านวิชาการ เนื่องจากงานวิชาการเกี่ยวข้องกับหลักสูตร การจัดการโปรแกรม การศึกษา และการจัดการเรียนการสอน ซึ่งเป็นหัวใจของสถานศึกษาซึ่งอาจจะเกี่ยวข้องทั้งทางตรงหรือทางอ้อมก็อยู่ที่ลักษณะของงานนั้น ดังที่กระทรวงศึกษาธิการ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2552: 6-7) ได้กำหนดประสิทธิผลของงานวิชาการ ไว้ดังนี้ 1) งานหลักสูตรและการบริหารหลักสูตร 2) งานวิจัยในชั้นเรียน 3) งานจัดการเรียนการสอน 4) งานนิเทศภายใน 5) งานวัดและประเมินผล และ 6) งานประกันคุณภาพการศึกษา ด้วยเหตุดังกล่าวผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาว่าการบริหารการศึกษาแบบมีส่วนร่วมมีความสัมพันธ์กับประสิทธิผลของงานวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 โดยผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตตามแนวคิดของ โคเฮนและอัฟฮอฟฟ์ (Cohen & Uphoff, 1980: 213-218) 4 ด้าน ดังนี้ 1) การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ 2) การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ 3) การมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ และ 4) การมีส่วนร่วมในการประเมินผล

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาการบริหารการศึกษาแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา เขต 1
2. เพื่อศึกษาประสิทธิผลของงานวิชาการ ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ของการบริหารการศึกษาแบบมีส่วนร่วมกับประสิทธิผลของงานวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1

กรอบแนวคิด

ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตตามแนวคิดเกี่ยวกับการบริหารแบบมีส่วนร่วมของ โคเฮนและอัฟฮอฟฟ์ (Cohen & Uphoff, 1980: 213-218) และการบริหารงานวิชาการตามข้อกำหนดของกระทรวงศึกษาธิการ ดังนี้

1. การบริหารการศึกษาแบบมีส่วนร่วม คือ การทำงานของบุคคลหรือกลุ่มบุคคล ที่ร่วมกันทำงานเป็นทีมและทำงานไปในทิศทางเดียวกัน เพื่อให้งานบรรลุเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด ซึ่งประกอบด้วยหลัก 4 ด้าน คือ 1) การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ 2) การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ 3) การมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ และ 4) การมีส่วนร่วมในการประเมินผล
2. ประสิทธิผลงานวิชาการตามข้อกำหนดของกระทรวงศึกษาธิการ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2552: 6-7) ประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการ หมายถึง การจัดการปรับปรุง พัฒนา กิจกรรมต่างๆ ความสามารถของผู้บริหารและครูในโรงเรียนที่ร่วมกันทำงาน ดำเนินงานเพื่อบรรลุผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ ก่อให้เกิดผลดีหรือประโยชน์กับทั้งตัวบุคคลและองค์การ จนสามารถผลิตนักเรียนให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง ใฝ่เรียน รักการอ่าน แสวงหาความรู้ด้วยตนเอง โดยใช้หลักการบริหารงานวิชาการตามข้อกำหนดของกระทรวงศึกษาธิการ ดังนี้ 1) งานหลักสูตรและการบริหารหลักสูตร 2) งานวิจัยในชั้นเรียน 3) งานจัดการเรียนการสอน 4) งานนิเทศภายใน 5) งานวัดและประเมินผล 6) งานประกันคุณภาพการศึกษา

วิธีดำเนินการวิจัย

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหาร จำนวน 72 คน ครูผู้สอน จำนวน 1,721 คน โดยกำหนดขนาดของกลุ่มตามตารางของดาร์วินแฮนเดล (Darwin Hendel, 1977: 82) ที่ความเชื่อมั่น 95% โดยการสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple random sampling) ได้กลุ่มตัวอย่างดังนี้ ผู้บริหารจำนวน 72 คน และจำนวนครูผู้สอน 242 คน รวม 314 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้เป็นแบบสอบถามเป็นแบบสอบถามชนิดมาตราประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับ เกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานแบบมีส่วนร่วมกับประสิทธิผลของงานวิชาการ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 แบ่งออกเป็น 2 ตอนดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษาแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษา ซึ่งจำแนกเป็น 4 ด้าน คือ 1. การมีส่วนร่วมตัดสินใจ 2. การมีส่วนร่วมปฏิบัติการ 3. การมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ 4. การมีส่วนร่วมในการประเมินผล โดยผู้ตอบแบบสอบถามจะประเมินค่าระดับการบริหารการศึกษาแบบมีส่วนร่วม ซึ่งผู้วิจัยกำหนด 5 ระดับ ได้แก่ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับประสิทธิผลของงานวิชาการ ซึ่งจำแนกเป็น 6 ด้าน 1. งานหลักสูตรและการบริหารหลักสูตร 2. งานวิจัยในชั้นเรียน 3. งานการจัดการเรียนการสอน 4. งานนิเทศภายใน 5. งานวัดผลและประเมินผล 6. งานประกันคุณภาพการศึกษา โดยผู้ตอบแบบสอบถามจะประเมินค่าระดับการบริหารการศึกษาแบบมีส่วนร่วม ซึ่งผู้วิจัยกำหนด 5 ระดับ ได้แก่ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด

ขั้นตอนการวิจัย

ผู้วิจัยสร้างขึ้น โดยมีขั้นตอนการสร้างแบบสอบถาม โดยการศึกษา ค้นคว้า เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องที่มีเนื้อหาสอดคล้องกับการวิจัยครั้งนี้ เพื่อเป็นแนวทางในการกำหนดนิยามศัพท์ วัตถุประสงค์และกรอบแนวคิด และสร้างแบบสอบถาม โดยให้ครอบคลุมนิยามศัพท์ และกรอบความคิดที่กำหนดไว้และให้อาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบฉบับร่าง และตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content validity) โดยผู้วิจัยได้จัดส่งแบบสอบถามฉบับร่าง ให้ผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหาและการประเมินผลจำนวน 3 ท่าน นำแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content validity) ได้ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) เท่ากับ 1 และนำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try out) โดยนำไปทดลองกับประชากรที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างในการวิจัย จำนวน 30 คน เพื่อหาคุณภาพเครื่องมือโดยตรวจสอบความเที่ยง (Reliability) ด้วยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Coefficient alpha) ตามวิธีของ Cronbach (Cronbach, 1990: 202-204) ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.97 ซึ่งถือว่าเป็นแบบสอบถามที่มีความเชื่อมั่นอยู่ในระดับสูงสุด นำแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ไปใช้เก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างจำนวน 314 ฉบับ และขอรับคืนด้วยตนเอง จำนวน 314 ฉบับ คิดเป็นร้อยละร้อย และนำมาวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์เพื่อคำนวณหาค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) จำแนกเป็นรายด้าน และเปรียบเทียบค่าความสัมพันธ์แบบเพียร์สัน ระหว่างการบริหารแบบมีส่วนร่วมกับประสิทธิผลของงานวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 และนำค่าเฉลี่ยและค่าความสัมพันธ์มาเปรียบเทียบตามเกณฑ์ แล้วแปลความหมายได้ดังนี้ (บวรลักษณ์ ศักดิ์วิไลพร, 2553: 50)

ระดับการมีส่วนร่วม

4.51 – 5.00	หมายถึง	การมีส่วนร่วมในระดับมากที่สุด
3.51 – 4.50	หมายถึง	การมีส่วนร่วมในระดับมาก
2.51 – 3.50	หมายถึง	การมีส่วนร่วมในระดับปานกลาง
1.51 – 2.50	หมายถึง	การมีส่วนร่วมในระดับน้อย
1.00 – 1.50	หมายถึง	การมีส่วนร่วมในระดับน้อยที่สุด

ระดับประสิทธิผลของงานวิชาการ

4.51 – 5.00	หมายถึง	ผลการดำเนินงานในระดับมากที่สุด
3.51 – 4.50	หมายถึง	ผลการดำเนินงานในระดับมาก
2.51 – 3.50	หมายถึง	ผลการดำเนินงานระดับปานกลาง
1.51 – 2.50	หมายถึง	ผลการดำเนินงานในระดับน้อย
1.00 – 1.50	หมายถึง	ผลการดำเนินงานในระดับน้อยที่สุด

ผลการวิจัย

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยในครั้งนี้สรุปสาระสำคัญของการศึกษาได้ดังนี้

ตารางที่ 1 ผลการวิเคราะห์ค่าสถิติพื้นฐานเพื่อศึกษาการบริหารการศึกษาแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา เขต 1 ในภาพรวม

ข้อที่	การบริหารการศึกษาแบบมีส่วนร่วม	ระดับการมีส่วนร่วม (N = 314)			
		\bar{X}	S.D.	แปลผล	ลำดับ
1	การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ	3.27	0.326	ปานกลาง	3
2	การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ	3.27	0.356	ปานกลาง	2
3	การมีส่วนร่วมในผลประโยชน์	3.20	0.291	ปานกลาง	4
4	การมีส่วนร่วมในการประเมินผล	3.30	0.480	ปานกลาง	1
รวมทุกด้าน		3.26	0.345	ปานกลาง	-

จากตารางที่ 1 ค่าสถิติพื้นฐานเพื่อศึกษาการบริหารการศึกษาแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา เขต 1 ในภาพรวม พบว่า อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=3.26$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับปานกลางทุกด้าน เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับ คือ ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล ($\bar{X}=3.30$) ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ($\bar{X}=3.27$) ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ ($\bar{X}=3.27$) ซึ่งทั้ง 2 ด้าน มีค่าเฉลี่ยเท่ากัน ด้านการมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ ($\bar{X}=3.20$) ตามลำดับ

ตารางที่ 2 ผลการวิเคราะห์ค่าสถิติพื้นฐานเพื่อศึกษาประสิทธิผลของงานวิชาการ ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 ในภาพรวม

ข้อที่	ประสิทธิผลของงานวิชาการ	ระดับประสิทธิผล (N = 314)			
		\bar{X}	S.D.	แปลผล	ลำดับ
1	งานหลักสูตรและการบริหารหลักสูตร	3.35	0.532	ปานกลาง	2
2	งานวิจัยในชั้นเรียน	3.34	0.729	ปานกลาง	4
3	งานจัดการเรียนการสอน	3.47	0.733	ปานกลาง	1
4	งานนิเทศภายใน	3.20	0.427	ปานกลาง	6
5	งานวัดผลและประเมินผล	3.33	0.499	ปานกลาง	5
6	งานประกันคุณภาพการศึกษา	3.34	0.548	ปานกลาง	3
รวมทุกด้าน		3.32	0.410	ปานกลาง	-

จากตารางที่ 2 ค่าสถิติพื้นฐานเพื่อศึกษาประสิทธิผลของงานวิชาการ ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 ในภาพรวม พบว่า อยู่ในระดับปาน ($\bar{X}=3.32$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับปานกลางทุกข้อ เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับ คือ ข้อ 3 งานจัดการเรียนการสอน ($\bar{X}=3.47$) ข้อ 1 งานหลักสูตรและการบริหารหลักสูตร ($\bar{X}=3.35$) และข้อ 2 งานวิจัยในชั้นเรียน ($\bar{X}=3.34$) ข้อ 6 งานประกันคุณภาพการศึกษา ($\bar{X}=3.34$) ซึ่งมีค่าเฉลี่ยที่เท่ากันทั้ง 2 ข้อ ตามลำดับ

ตารางที่ 3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเปรียบเทียบความสัมพันธ์ ระหว่างการบริหารแบบมีส่วนร่วมกับประสิทธิผลของงานวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1

ตัวแปร	Y	Y ₁	Y ₂	Y ₃	Y ₄	Y ₅	Y ₆
X	0.970**	0.892**	0.953**	0.815**	0.953**	0.935**	0.779**
X1	0.867**	0.858**	0.777**	0.786**	0.858**	0.799**	0.713**
X2	0.922**	0.892**	0.839**	0.840**	0.892**	0.874**	0.765**
X3	0.903**	0.856**	0.836**	0.836**	0.856**	0.878**	0.742**
X4	0.972**	0.979**	0.911**	0.681**	0.979**	0.968**	0.742**

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

จากตารางที่ 3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเปรียบเทียบความสัมพันธ์ ระหว่างการบริหารแบบมีส่วนร่วมกับประสิทธิผลของงานวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 พบว่า ในภาพรวม มีความสัมพันธ์กันทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ทุกด้าน ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐาน เมื่อพิจารณาเป็นรายคู่ พบว่ามีความสัมพันธ์กันทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 โดยมีรายละเอียดดังนี้

ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ พบว่า มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีความสัมพันธ์กันมากที่สุดในเรื่องของ การมีส่วนร่วมในการประเมินผลกับงานหลักสูตรและการบริหารหลักสูตร และการมีส่วนร่วมในการประเมินผลกับงานนิเทศภายใน และมีความสัมพันธ์กันน้อยที่สุดระหว่าง การมีส่วนร่วมในการประเมินผลกับงานประกันคุณภาพการศึกษา

ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ พบว่า มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีความสัมพันธ์กันมากที่สุดในเรื่องของ การมีส่วนร่วมในการประเมินผลกับงานหลักสูตรและการบริหารหลักสูตร และการมีส่วนร่วมในการประเมินผลกับงานนิเทศภายใน และมีความสัมพันธ์กันน้อยที่สุดระหว่าง การมีส่วนร่วมในการประเมินผลกับงานประกันคุณภาพการศึกษา

ด้านการมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ พบว่า มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีความสัมพันธ์กันมากที่สุดในเรื่องของ การมีส่วนร่วมในการประเมินผลกับงานหลักสูตรและการบริหารหลักสูตร และการมีส่วนร่วมในการประเมินผลกับงานนิเทศภายใน และมีความสัมพันธ์กันน้อยที่สุดระหว่าง การมีส่วนร่วมในการประเมินผลกับงานประกันคุณภาพการศึกษา

ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล พบว่า มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีความสัมพันธ์กันมากที่สุดในเรื่องของ การมีส่วนร่วมในการประเมินผลกับงานหลักสูตรและการบริหารหลักสูตร และการมีส่วนร่วมในการประเมินผลกับงานนิเทศภายใน และมีความสัมพันธ์กันน้อยที่สุดระหว่าง มีความสัมพันธ์กันน้อยที่สุดระหว่างการมีส่วนร่วมในการประเมินผลกับงานจัดการเรียนการสอน

สรุปผล

1. สรุปและอภิปรายผล

1.1 ประเด็นของผลวิจัยที่ 1 เมื่อพิจารณา การบริหารการศึกษาแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษา ขึ้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา เขต 1 ในภาพรวม พบว่า อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับปานกลางทุกด้าน เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับ คือ ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ ซึ่งทั้ง 2 ด้าน มีค่าเฉลี่ยเท่ากัน ด้านการมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ ตามลำดับ และด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ด้านการมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก การบริหารการศึกษาแบบมีส่วนร่วม มีการดำเนินการตามความพร้อมที่ผู้บริหารได้วางแผนการปฏิบัติงานไว้ การบริหารการศึกษาจึงมีความคล่องตัวไปในทิศทางเดียวกัน ส่งผลให้การบริหารการศึกษาอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งสอดคล้องกับ ยุคตันทน์ หวานฉ่ำ (2555, หน้า 72-81) ได้วิจัยเรื่อง การบริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลของโรงเรียน ในอำเภอคลองหลวง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 พบว่า 1) การบริหารสถานศึกษา และ 2) ประสิทธิผลของโรงเรียน อยู่ในระดับมาก ทั้งโดยรวมและรายด้าน 3) ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลของโรงเรียน ในอำเภอคลองหลวง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 พบว่า โดยภาพรวมมีความสัมพันธ์กันในระดับสูง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

1.2 ประเด็นของผลวิจัยที่ 2 เมื่อพิจารณา การศึกษาประสิทธิผลของงานวิชาการ ของสถานศึกษา ขึ้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 ในภาพรวม พบว่า อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับปานกลางทุกด้าน เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับ

คือ ด้านงานจัดการเรียนการสอน ด้านงานหลักสูตรและการบริหารหลักสูตร และด้านงานวิจัยในชั้นเรียน ด้านงานประกันคุณภาพการศึกษา ซึ่งมีค่าเฉลี่ยที่เท่ากันทั้ง 2 ด้าน ตามลำดับ และด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ด้านงานนิเทศภายใน ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก ประสิทธิภาพของงานวิชาการ มีการส่งเสริมให้ผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายร่วมลงมือปฏิบัติอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง จึงส่งผลให้ประสิทธิผลงานวิชาการมีพัฒนาไปในทิศทางที่ดี ซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง และสอดคล้องกับ เนาวรัตน์ นิลผาย (2550, หน้า 88-96) ได้ศึกษาเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารกับประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุกดาหาร พบว่า 1) การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก 2) การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา เมื่อเปรียบเทียบตามวุฒิ โดยภาพรวมและรายด้านพบว่าไม่แตกต่างกัน 3) ประสิทธิภาพโรงเรียนประถมศึกษา โดยภาพรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมาก ยกเว้นด้านภาวะผู้นำอยู่ในระดับมากที่สุด 4) ประสิทธิภาพโรงเรียนประถมศึกษา เมื่อเปรียบเทียบตามวุฒิการศึกษาของผู้บริหาร โดยภาพรวมและรายด้านพบว่า ไม่แตกต่างกัน 5) ผลการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารกับประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษา พบว่า การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารกับประสิทธิผลโรงเรียนประถมศึกษาตามความคิดเห็นของผู้บริหารมีความสัมพันธ์กันอยู่ในระดับสูง เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ทุกด้านมีความสัมพันธ์กันทางบวกอย่างน้อยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

1.3 ประเด็นของผลวิจัยที่ 3 เมื่อพิจารณา การศึกษาความสัมพันธ์ของการบริหารแบบมีส่วนร่วมกับประสิทธิผลของงานวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยอง พบว่า ในภาพรวม มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทุกด้าน เมื่อพิจารณาเป็นรายคู่ พบว่ามีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก การเตรียมความพร้อมในการบริหารสถานศึกษาของผู้บริหารและครู ทำให้ผลการวิจัยออกมาในลักษณะมีความสัมพันธ์ทุกด้าน ซึ่งสอดคล้องกับ ทศนีย์ วรรณิก (2550, หน้า 90-94) ได้วิจัยเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารงานวิชาการกับประสิทธิผลทางวิชาการของโรงเรียนเอกชนในจังหวัดนครสวรรค์ ผลการวิจัยพบว่า 1) โรงเรียนเอกชนในจังหวัดนครสวรรค์มีสภาพการบริหารงานวิชาการในภาพรวมอยู่ในระดับมาก 2) โรงเรียนเอกชนในจังหวัดนครสวรรค์มีประสิทธิผลทางวิชาการอยู่ในระดับดี 3) การบริหารงานวิชาการมีความสัมพันธ์กับประสิทธิผลทางวิชาการกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2. ข้อเสนอแนะ

2.1 ข้อเสนอแนะเพื่อการปฏิบัติ

1. ด้านการบริหารการศึกษาแบบมีส่วนร่วม

1.1 ผู้บริหารควรสนับสนุนให้บุคลากรภายในโรงเรียนได้มีส่วนร่วมตัดสินใจในการวางรูปแบบกระบวนการจัดการเรียนการสอนเพื่อให้นักเรียนได้รับการเรียนรู้

1.2 ผู้บริหารควรสนับสนุนให้บุคลากร และนักเรียนได้มีส่วนร่วมในการนิเทศการสอนภายในโรงเรียน เช่น นิเทศตนเอง เพื่อนิเทศ ผู้บริหารนิเทศครูผู้สอน

1.3 ควรมีการจัดกิจกรรมมอบเกียรติบัตร รางวัล โลรางวัลที่โรงเรียนได้รับ ซึ่งเป็นผลที่เกิดจากคณะครูและนักเรียน

1.4 โรงเรียนควรมีการดำเนินการจัดสรรการใช้งบประมาณที่ดี และมีการกำกับติดตามการใช้งบประมาณอย่างต่อเนื่อง เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน

2. ด้านประสิทธิผล

2.1 ควรมีการประเมินผลการใช้หลักสูตรสถานศึกษาและหลักสูตรท้องถิ่นอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้เกิดประสิทธิผลต่อการเรียนการสอนของสถานศึกษา

2.2 ควรมีการจัดทำวิจัยในชั้นเรียนเพื่อแก้ไขปัญหาการจัดการเรียนรู้ และสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นภายในชั้นเรียน

2.3 ควรมีการส่งเสริมให้ครูมีการพัฒนาตนเองในด้านการจัดการเรียนรู้ เช่น การจัดทำสื่อหรือเทคนิคการสอน หรือส่งเสริมให้มีการเข้าอบรมเสริมศักยภาพในตนเอง เพื่อนำมาปรับปรุงพัฒนาการเรียนการสอนให้ดียิ่งขึ้น

2.4 ควรมีการส่งเสริมดำเนินการนิเทศภายในโรงเรียนด้วยรูปแบบที่หลากหลายและเหมาะสมกับบริบทภายในสถานศึกษา

2.5 ควรมีการกำหนดระเบียบ แนวปฏิบัติเกี่ยวกับการวัดและประเมินผลให้เป็นที่ชัดเจน และนำมาปฏิบัติอย่างจริงจังและต่อเนื่อง

2.6 ควรมีการกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาให้เป็นที่ชัดเจน และนำมาปฏิบัติอย่างจริงจังและต่อเนื่อง

2.2 ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาถึงปัจจัยที่สัมพันธ์กับประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษ่อื่นๆ

2. ควรศึกษาประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษ่อื่นๆ

3. ควรวิจัยเชิงคุณภาพเกี่ยวกับประสิทธิผลในการบริหารสถานศึกษา

กิตติกรรมประกาศ

ขอขอบพระคุณ ดร.สมใจ เดชบำรุง ประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ รองศาสตราจารย์ ดร.วิไล ตั้งจิตสมคิด ประธานกรรมการควบคุมภาคินพนธ์ และรองศาสตราจารย์สุรศักดิ์ หลาบมาลา กรรมการที่ปรึกษา ที่ได้กรุณาให้คำปรึกษา แนะนำ และข้อเสนอแนะ ขอขอบคุณ นายภูสิทธิ์ จันทร์ยิ้ม ผู้ซึ่งเป็นสามี ที่ได้ให้ความช่วยเหลือ สนับสนุนเป็นกำลังใจอย่างดีในการศึกษาจนเสร็จจุลวงด้วยดี เหนือสิ่งอื่นใดผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ พระปฎิภาชวดีล ปุณฺณกาโม และคุณแม่รมิตา ชัยศุภวัฒน์ ผู้ซึ่งเป็นครูคนแรกในชีวิต ซึ่งได้อบรมสั่งสอนและเลี้ยงดูให้เติบโต ได้รับการศึกษา มีอาชีพ และมีความรู้ ความสามารถมาจนเท่าทุกวันนี้

เอกสารอ้างอิง

- เนาวรัตน์ นิลผาย. (2550). ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารกับประสิทธิผลของโรงเรียน ประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี.
- ทัศนีย์ วรรณิกา. (2550). ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารงานวิชาการกับประสิทธิผลทางวิชาการของโรงเรียน เอกชนในจังหวัดนครสวรรค์. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์.
- ยุกตนันท์ หวานฉ่ำ. (2555). การบริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลของโรงเรียน ในอำเภอคลองหลวง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาเทคโนโลยีการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2552). ข้อเสนอการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง (พ.ศ. 2552-2561). กรุงเทพมหานคร: פרิกหวานกราฟฟิค.
- Cohen, J. & Uphoff, D. (1980). *Participation's in Rural development seeking Clarity Through Specificity*. *World Development*, 8(3), 213-218.
- Cronbach, L. J. (1990). *Essentials of Psychological Testing (5thed.)*. New York: Harper & Row.
- Hendel, D. (1997). Statistics AERA Mini Presentation, *American Educational Research Association*. 48(5), 82.